

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationum// Roberti Bel-//larmini Politiani,// Societatis
lesv// De Controversiis// Christianae Fidei, Adver-//sus
huius temporis Haereticos,// Tomus ...**

De Sacramento Evcharistiæ - Sex Libris Explicata

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1589]

VD16 B 1603

VII. Sacrificium Missæ pro defunctis in Purgatorio degentibus, ritè offertur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54113)

nisi conuertantur infideles, aut hæretici: & simul horum intentio conformior est Ecclesiastico ritui, quàm superiorum.

CAPVT SEPTIMVM.

*Sacrificium Missæ pro defunctis in purgatorio de-
gentibus, ritè offertur.*

DE mortuis duæ sunt cum hæreticis huius temporis controuersia. VNA de iis, qui sunt in purgatorio. ALTERA de beatis.

Quod attinet ad priorem, hæretici omnes in superiore controuersia nominati, & iisdem in locis, maximè detestantur sacrificia pro defunctis; nec tamen habent nisi leuissimum argumentum, quòd videlicet Christus dixerit: *Accipite & manducate*, cum de vsu Eucharistiæ loqueretur; mortui autem neque accipere, neque edere valeant. Hoc enim argumentum, & Calvinus in Antidoto articulorum Parisiensium, & Kemnitius in 2. par. Examinis Concilij Tridentini in vltimo argumèto, & alij passim obiiciunt; quod tamen nihil concludit. Nam quod mortui non manducant, probat eos non posse participare de carnibus sacrificij, non autem probat non posse eos participare fructum sacrificij: siquidem Iob, pro absentibus filiis, & Iudæi pro Rege Babylonis similiter absente, non inutiliter sacrificabant. Et Dominus cum ait: *Accipite & manducate*, loquebatur iis, quibus Sacramentum porrigebat, non autem iis omnibus, pro quibus sacrificium offerebat: nam ibidem habemus, sanguinem Domini oblatum pro illis, & pro multis.

Nos igitur certissimam veritatem confirmare aggrediamur. PRIMO ex Testamenti veteris consuetudine, & ex ipsa Scripturæ auctoritate. Nam in 2. Mach. 12. Iudas Machabæus iussit offerri sacrificium pro peccatis mortuorum: & Scriptura hoc factum laudans, aperte dicit: *Sancta, & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis saluantur.*

Scio quid aduersarij respondere soleant, librum non esse Canonicum, sed hæc est antiqua cantilena, & à nobis duobus in locis refutata, lib. 1. de verbo Dei, & lib. 1. de Purgatorio. Sed esto, non esset liber Canonicus; quis tamen negauerit historicum esse antiquissimum, & bonæ fidei, non minus quàm Iosephum, aut Sallustium? Quod igitur narrat, de facto Iudæ, & Hebræo-

Hebræorum consuetudine in sacrificiis pro mortuis offerendis, nulla causa est, cur putetur non esse verum; nam Iosephus narraret, aut quiuis alius bonæ fidei auctor, non crederet. Habemus igitur, vt minimùm, illam fuisse ecclesiæ antiquæ consuetudinem; quam bonam, & laudabilem fuisse vel ex eo probatur, quod neque à Christo, neque à Apostolis, neque ab vlllo Concilio, vllisue doctoribus, nisi Ecclesiæ hostibus, fuerit reprehensa. **ADD E**, quòd Augustinus, quæ sanè tutius sequimur, quàm Calvinum, lib. de cura pro mortuis, cap. I. & lib. de origine animæ, cap. II. ex hoc loco pro defunctis prodesse sacrificia pro eis oblata.

SECUNDVM argumentum sumimus ex consuetudine ecclesiæ Catholice vniuersæ. Nam vt scribit Epiphanius in conciliariâ doctrina, & Augustinus libro de cura pro mortuis, cap. I. & vlt. & serm. 34. de verbis Apostoli, Ecclesiæ vniuersæ sacrificio Missæ pro defunctis orat. Id quod etiam patet in omnibus Liturgiis, Iacobi, Clementis, Basilij, Chrysostomi, Ambrosij, & ceteris. Ac denique patet ex Conciliis omnium prouinciarum, in quibus fit mentio sacrificij pro defunctis, tanquam recepti, & vsitati. Vide pro Africa Concilium Carthaginense, cap. 29. & IV. cap. 79. pro Hispania Bracarense I. cap. 34. & 39. pro Gallia Cabilonense, vt habet canon 10. de consecration. dist. I. pro Germania, Vortmaticense, cap. 69. capitulorum ex Græcis Synodis collectorum a Martino Bracarenfi Episcopo. Ex quo refellitur mendacium Kemnitij; Kemnitius enim in 3. parte Examinis Tridentini Concilij in tractatu de purgatorio, scribit consuetudinem sacrificandi pro mortuis, fuisse quidem alicubi, sed non in ecclesiâ.

TERTIVM argumentum sumitur ab Apostolica traditione. Nam constat hunc ritum sacrificandi pro peccatorum, ab Apostolis ad nos mansisse: id enim aperit Rabanus lib. 2. de Instit. Clericorum, cap. 44. & antequam Iudorus lib. I. de officiis diuinis, cap. 18. & ante Iudorum Cassiodorus s. I. homil. 69. ad populum Antiochenum: *Memorè, inquit, hæc ab Apostolis sancta fuerunt, et in mysterijs defunctorum agatur commemoratio: scilicet et inde multum contingere lucrum, multam Scelerum. Idem docent Gregorius*

nus, & alij, quos citat Damascenus in oratione pro defunctis. Idem aperte colligitur ex Liturgia Iacobi, qui Apostolus fuit, & Clementis, qui ea scripsit, quæ ab ore Apostolorum accepit.

Denique idem probatur ex regula S. Augustini lib. 4. de Baptismo, cap. 24. quæ est, vt id certissimè credatur ex Apostolica traditione descendere, quod in omni Ecclesia seruatur, nec in aliquo Concilio institutum, sed semper seruatum, & retentum est. Talem autè esse hunc ritum, negari non potest. Nam in omni Ecclesia seruari, iam supra ostendimus, in nullo autem Concilio institutum, sed semper seruatum fuisse, patet ex testimonijs antiquissimis Patrum eorum, qui omnia Concilia præcesserunt, vbi fit mentio de sacrificijs pro defunctis. Primum enim Concilium, in quo mentio huius rei habetur, est Carthaginense III. quod celebratum est circa annum Domini CD. XVII. At sacrificij pro defunctis meminit Eusebius Casariensis lib. 4. de vita Constantini, qui fuit centum annis antiquior Concilio Carthaginensi; meminit etiam Tertullianus in libro de corona militum, qui fuit ducentis annis eo Concilio antiquior; meminit denique Clemens lib. 8. constit. cap. 19. qui trecentis annis idem Concilium præcessit.

Ad hoc argumētum multum laborat, vt respondeat Kemnitius loco citato, ac PRIMVM fatetur Chrysostomum dicere, hunc ritum ab Apostolis esse institutum. DEINDE falsam esse Chrysostomi sententiam conatur ostendere. PRIMO, quia in nulla diuina Scriptura reperitur ista Apostolica constitutio. SECUNDO, quia Hieronymus, & Gregorius dicunt solam orationem Dominicam adhibuisse Apostolos ad consecrationem. TERTIO, quia Tertullianus de corona militis, scribit hunc ritum ex consuetudine fluxisse.

AT nos etiam si solum Chrysostomum haberemus, malle-
mus illi, quàm Kemnitio credere: plus em̄ multò valer illius
auctoritas, quàm omnia huius argumenta. Nam quod dicit
in Scripturis id non reperiri, quis negat? Neque enim nos ad
Scripturam, sed ad traditionem non scriptam Apostolorum
referimus hanc eorum constitutionem: & ad eiusmodi tradi-
tiones certò inuestigandas, valet regula S. Augustini.

Quod ex Hieronymo, & Gregorio allegatur partim est ve-
rum, partim falsum, & totum impertinens: verum est Grego-
rium id dicere, sed falsum quòd à Hieronymo idem dicatur.

Hiero-

Hieronymus lib. 3. contra Pelagianos, dicit Christum apostolos docuisse, ut in sacrificio Eucharistiae recitarent orationem Dominicam, sed non dicit eam solam. Est autem oratio impertinens, tum quia poterant Apostoli primo temporum orationem Dominicam adhibere post consecrationem, deinde alio tempore addere alias preces; tum etiam quia nulla certa prece poterant offerre sacrificium pro defunctis, hoc enim sola interior mentis intentio abunde sufficit.

Quod denique addit Kemnitius de Tertulliano, ex eodem auctore refellitur. TERTULLIANVS enim non dicitur ritum sacrificandi pro mortuis ex consuetudine primavisse, sed ex consuetudine retentum, & confirmatum, quod Apostolica traditione descenderat: *Traditio, inquit, est Aëriæ, consuetudo confirmatrix, & fides observatrix.* Adde Tertullianus non loquitur de sacrificio pro defunctis, sed de sacrificio annuo. Quare potuit fieri, ut illud ex aliquorum consuetudine manarit: sed hoc ipsum est argumentum, iam tunc vsu receptum, ut pro defunctis sacrificium retur. Et quamvis non aperte dicat Tertullianus, ritum hanc esse Apostolicam, tamen neque id negat: & Augustini colligitur necessario esse Apostolicam.

QUARTVM argumentum sumitur ab hæresi Aërii, publicè in Ecclesia damnata fuit. Aërius enim docuit esse pro mortuis sacrificium offerendum; quam hæresim Ecclesia antiqua, quæ etiam aduersariorum testimonio Ecclesia erat, damnauit, simul omnes Lutheranos, & Calvinistas damnauit.

Pupugit hoc argumentum valde Philippum, & ideo in logia Confessionis Augustanæ in disputatione de vocabulo Missæ prope extrema, mendacij medicamentum vult adhibendum curauit: *Falsò, inquit, citant aduersarij causam damnationem Aërii, quem dicunt propterea a damnatione esse, quod negauerit in Missa oblationem fieri pro mortuis.* Et infra: *Epiphanius testatur Aërium sensisse, quod oblationes pro mortuis sint inutiles: id reprehendit, neque in eo patrocinauit.* Hæc ille: ubi duo insignia mendacia sunt.

VNUM quod Lutherani non patrocinentur Aërio oblationes pro mortuis esse vtilis. Nam quis, quæso, Lutheranos non oppugnat purgatorium? quis non irridet ritum pro mortuis?

ALTERVM, quod Aërius negauerit orationes, non autem oblationes pro defunctis; quod mendacium disertis verbis Epiphaniij, Augustini, & Damasceni, trium sanctissimorum testium confutabitur. EPIPHANIUS hæresi 75. subobscurè indicat Aërium negasse commemorationem mortuorum inter sacra mysteria, sed in alio lib. qui inscribitur Anacaphalæosis, id est, recapitulatio omnium hæresum, sic ait: *Aërius multa contra Ecclesiam docuit, fide quidem existens Arianus perfectissimus, Verùm amplius docet, non oportere offerre pro iis, qui obdormierunt.* AVGVSTINVS in lib. de hæresibus, cap. 53. dicit Aërium propria dogmata addidisse, & inter ea primo loco numerat, orare, vel offerre pro mortuis oblatione non oportere. DAMASCENVS in lib. de centum hæresibus: *Negat, inquit, Aërius quidquam esse pro mortuis offerendum.*

QVINTVM argumentum sumitur à probatissimorum Patrum testimoniis Græcorum, & Latinorum. TERTVLLIANVS in libro de corona militum: *Oblationes, inquit, pro defunctis, pro natalitijs annua die facimus.* Similia habet in lib. de Monogamia, & in exhortatione castitatis, & in 2. libro ad uxorem.

CYPRIANVS li. i. epist. 9. *Episcopi, inquit, antecessores nostri, religiose considerantes, & salubriter providentes censuerunt, ne quis frater excedens, ad tutelam vel curam clericum nominaret, ac si quis hoc fecisset, non offerretur pro eo, nec pro dormitione eius, sacrificium celebraretur.*

EVSEBIVS Cæsariensis lib. 4. de vita Constantini, cap. 71. ex versione Christophorsoni, scribit Constantinum consecutum quod optauerat, vt sepeliretur in Basilica Apostolorum, & iam frui communionem orationum, quæ ibi funduntur, & mystici sacrificij.

CYRILLVS Hierosolymitanus catechesi 5. mystagogica: *Maximum, inquit, esse credimus animarum iuuamen, pro quibus offertur obsecratio sancti illius, & tremendi, quod in altari positum est, sacrificij.*

AMBROSIVS lib. 2. epist. 8. ad Faustinum de obitu sororis: *Itaque, inquit, non tam deplorandam, quam prosequendam orationibus reor, nec mœstificandam lachrymis tuis, sed oblationibus animam eius Domino commendandam.* Vide orationes de obitu Theodosij, Valentiniani, & Satyri, in quibus omnibus se pro animabus eorum sacrificaturum pollicetur.

Bbbb

EPHREM

EPHREM in testamento suo, quod exstat in 1. tomob. rogauit, sacrificium altaris pro anima sua offerri. EPIPHANIVS in compendiarie doctrina, ponit inter dogmata hæreticæ, orare pro defunctis, & pro eisdem perficere diuinum, & mysteriorum dispensationem. CHRYSOSTOMIUS iam supra citatus est, cuius sunt apertissima testimonia in 69. ad populum, & hom. 3. in epist. ad Philip.

AVGVSTINVS in singulis ferè tomis operum suorum ius ritus meminit; tomo I. lib. 9. Confess. cap. 12. & 14. tomo II. epist. 64. ad Aurelium. tomo III. in Enchiridio, cap. 110. & 111. IV. lib. de cura pro mortuis, cap. 18. tomo V. lib. 20. de ciuitate Dei, cap. 9. tomo VI. lib. de sancta Virginitate, cap. 45. tomo VII. lib. de origine animæ primo, cap. 9. & 11. tomo IX. tract. I. Ioan. tomo X. serm. 17. & 34. de verbis Apostoli.

POSSIDIIVS in vita B. Augustini scribit, pro eius mortificatione sacrificium Deo fuisse oblatum. Vide Gregorium lib. 4. Dialog. cap. 55. & Theophylactum in cap. 12. Lucæ, & Damasium in vita eius orat. pro defunctis, & Bedam lib. 4. hist. cap. 22. & lib. 4. de vita.

Ex his testimoniis cognosci potest, quam sint leuia præcepta quæ aduersarij ad Patrum testimonia responderent. Aliqui enim contendunt nos non habere nisi testimonia veteriorum, Gregorij, & recentiorum, ad probandum sacrificium pro defunctis: ita Melanchthon in Apologia Confessionis Augustinæ in articulo de Missa.

Alij concedunt nos habere testimonia etiam Augustini, Epiphaniij, sed non antiquiora: ita Kemnitius in 3. parte Apologiae in eodem loco citato. At nos citauimus plurimos Patres, præsertim Gregorio, sed etiam Augustino, & Epiphanio antiquioribus, ut Ambrosium, Ephrem, Nyssenum, Cyrillum, Eusebium, Cyprianum, Tertullianum.

Alij contendunt Patres loqui de sacrificio precum, & elemosynarum, non de sacrificio corporis Domini, cum dicitur offerri sacrificium pro defunctis: ita exponit loca Tertulliani & Cypriani Kemnitius loco citato, & loca Augustini & Gregorius Maior in refutatione prophanationis Cœnæ. At hæc exponitur apertissimè. Nam Cyprianus lib. 1. epist. 9. citata, dicit sacrificium celebrari pro defunctis in altari. Augustinus præsertim distinguit tria, quæ offeruntur pro defunctis, & omnia præsertim prodesse, elemosynas, preces, & sacrificia, ut in Enchiridio cap. 110. & serm. 34. de verbis Apostoli, & lib. de cura pro mortuis.

cap. 18. Item dicit offerri pro mortuis sacrificium precij nostri, lib. 9. Confess. cap. 12. & sacrificium corporis, & sanguinis Domini, lib. 1. de origine animæ, cap. 9. & 11. & sacrificium mediatoris, quæst. 2. ad Dulcitium; & sacrificium altaris, lib. de cura pro mortuis, cap. 18.

Sed Kemnitijs occurrit, ac dicit, in celebratione quidem Eucharistiæ consueuisse commemorari mortuos, sed non in eum finem, ut oblatio Eucharistiæ esset propitiatio pro peccatis mortuorum; verum ut eo tempore adhiberetur confessio, & testificatio illius articuli: *Communione Sanctorum*, ut nimirum profiteamur ad corpus Christi, & Ecclesiæ pertinere tum viuentes, tum mortuos.

At hoc est merum figmentum. Nam Cyrillus, Chrysostomus, Ambrosius, Augustinus & alij citati, clarè dicunt, multum prodesse animabus defunctorum ad refrigerium, sacrificium Eucharistiæ: & AVGVSTINVS in Enchirid. cap. 110. vitatur voce propitiationis, cum ait: *Pro non valde malis, propitiatio est.* Et denique idem Augustinus, vbicunque agit de sacrae, semper distinguit sanctos præcipuè Martyres, ab aliis fidelibus defunctis, ac dicit utrosque in sacrificio altaris commemorari, sed Sanctos ut ipsi pro nobis orent, alios autem ut nos pro illis oremus. At si solum ea commemoratio, testificatio esset communionis, & societatis, eodem modo omnes commemorarentur. Vide loca Augustini tractat. 84. in Ioan-nem, libro de sancta Virginitate, cap. 45. & serm. 17. de verbis Apostoli.

CAPVT OCTAVVM.

Sacrificium Missæ rectè celebrari pro Sanctis.

X iis, pro quibus sacrificium offerri potest, soli supersunt Sancti, qui iam in caelo cum Christo regnant. Et quoniam aduersarij, & Kemnitijs maxime, mira fraude statum quæstionis inuoluunt, & nobis affingunt, quæ nunquam somniauimus: PRIMO explicanda erit diligenter Ecclesiæ sententia; & aperiendus status quæstionis. DEINDE probanda veritas. VLTIMO respondendum ad obiectiones.

Quod ad PRIMVM attinet, Ecclesiæ sententia his tribus capitibus continetur. PRIMO, Sacrificia non profunt Sanctis.

Bbbb a ad